

עת"א 67552/12/18 - נתן בריקמן נגד מדינת ישראל - שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בירושלים

עת"א 67552-12-18 בריקמן (עציר) נ' מדינת ישראל - שירות בתי הסוהר
לפני כבוד השופטת תמר בר-אשר
העותר
נגד
המשיבה
מדינת ישראל - שירות בתי הסוהר

באי-כוח העותר: עו"ד מיכאל עירוני, עו"ד תומר ויז'נישילי

באת-כוח המשיבה: עו"ד אביה גליקסברג-בניטה (פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי))

החלטה

שירות בתי הסוהר הודיע לעותר, שעמד להשתחרר ממעצר למעצר באיזוק אלקטרוני, כי לא ישתחרר מהמעצר מאחר שעליו לשאת בעונש מאסר שהוטל עליו לפני למעלה מעשור. בעניין הודעה זו הוגשה ביום 31.12.2018 עתירת האסיר הנדונה.

על-פי החלטה מאותו יום, התבקש העותר להבהיר מדוע לשיטתו נקט הליך נכון. שכן לכאורה, עתירת אסיר אינה מתאימה לתקיפת הודעת שירות בתי הסוהר. הנמקת העותר הוגשה ביום 2.1.2019 ובעקבותיה נקבע כי הדיון בעתירה יתקיים ביום 3.1.2019. עמדת המדינה הוגשה היום (2.1.2019).

לאחר בחינת הדברים, המסקנה העולה היא, כי במסגרת עתירת אסיר לא ניתן לדון בבקשת העותר להימנע מיישום גזר הדין חלוט המטיל עונש מאסר בפועל ולפיכך יש להורות על מחיקת העתירה הנדונה על הסף. כל זאת מהטעמים שיובאו להלן.

רקע ועיקרי העובדות

2. על-פי החלטת בית המשפט לתעבורה בירושלים, העותר נעצר ביום 29.11.2018 לצרכי חקירה. במהלך מעצרו, הוגשו נגדו כתב אישום ובקשה למעצרו עד תום ההליכים (מ"ת 920-12-18). בהחלטתו מיום 4.12.2018 דחה בית המשפט לתעבורה (כבוד השופטת ש' זוכוביצקי-אורי) את הבקשה להורות על מעצר העותר עד תום ההליכים, תוך קביעה, כי העותר ישוחרר למעצר בית מלא. על החלטה זו הוגש ערר לבית המשפט המחוזי בירושלים (עמ"ת

11016-12-18), אשר קבע בהחלטה מיום 25.12.2018, שניתנה לאחר קבלת תסקיר של שירות המבחן, כי העותר ייעצר באיזוק אלקטרוני (החלטת כבוד השופט א' דראל).

חרף ההחלטה האמורה, הודיע שירות בתי הסוהר לעותר, כי אינו רשאי להשתחרר מאחר שעליו לשאת בעונש מאסר שהוטל עליו שנים רבות קודם לכן. בעניין הודעה זו וכאמור, הוגשה ביום 31.12.2018 עתירת האסיר הנדונה.

3. במסגרת העתירה לא הובא כל מידע על אודות עונש המאסר שבעטיו נאמר לעותר כי עליו לשאת בעונש מאסר. מידע זה נפרש בתגובתה של המדינה מהיום, כלהלן.

ביום 25.8.2004 הוגש אל בית המשפט המחוזי בירושלים כתב אישום נגד העותר ושניים אחרים (ת"פ 538/04). ביום 26.2.2007 ניתנה הכרעת הדין בעניינו של העותר (כבוד השופט (בדימוס) ע' חבש), שעל-פיה הורשע בכך שעבר שתי עבירות של תקיפה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 380 ו-382(א) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - **חוק העונשין**) ובעבירה של חבלה במזיד, לפי סעיף 413 בחוק העונשין. גזר הדין ניתן באותו יום ועל-פיו נדון העותר לעונש מאסר בפועל למשך שמונה-עשר חודש. ערעורו של העותר על גזר הדין (ע"פ 2867/07), נדחה בפסק-דין של בית המשפט העליון (כבוד השופטים א' א' לוי, ס' ג'ובראן וח' מלצר) מיום 11.9.2007.

כאמור בהודעת המדינה וכפי שעולה מגזר הדין (פסקה 12) ומפסק הדין של בית המשפט העליון (פסקה לפני אחרונה), עניינם של שני הנאשמים הנוספים הסתיים זמן רב קודם למתן גזר הדין בעניינו של העותר. העיכוב במתן הכרעת הדין וגזר הדין בעניינו של העותר נבע מכך שטרם הרשעתו, הוא נמלט מהארץ לתקופה ממושכת.

על-פי פסק-דין של בית המשפט העליון, היה על העותר להתייצב במקום שנקבע ביום 7.10.2007 עד השעה 11:00, כדי להתחיל לשאת בעונש המאסר. העותר לא התייצב כפי שנקבע ולפיכך, על-פי טענת המדינה, הוכרז "עבריין נמלט" ועד היום לא נשא בעונש המאסר שכאמור, הוטל עליו.

עיקרי טענות הצדדים

4. כאמור, במסגרת העתירה לא הובא כל מידע על אודות עונש המאסר שבעטיו הודיע שירות בתי הסוהר לעותר כי עליו לשאת בעונש מאסר.

עם זאת וחרף החסר במידע, טען העותר, כי הודעת שירות בתי הסוהר "תמוהה מאד ומעלה תהיות רבות וזאת בלשון המעטה". העותר טען כי נושא עברו הפלילי נדון במסגרת ההליכים בבית המשפט לתעבורה, מבלי שנטען כי עליו לשאת בעונש מאסר שהוטל עליו בעבר ואשר לא נשא בו. עוד טען, כי בעבר, לרבות בשנים האחרונות, הורשע מספר פעמים ואף נשא בעונשי מאסר בפועל ובמאסר בעבודות שירות מבלי שנטען כי עליו לשאת בעונש מאסר נוסף שהוטל עליו ואשר לא נשא בו. כך גם לטענתו, במהלך השנים יצא מהארץ מספר פעמים מבלי שנאמר לו דבר בעניין עונש מאסר

שעליו לשאת בו. נוסף לכך טען העותר, כי אפילו יש ממש בטענת שירות בתי הסוהר, הרי שיש לתהות הכיצד במשך כל השנים לא נדרש לשאת בעונש המאסר. על-פי טענתו, "התנהלות רשויות המדינה ... שערורייתית ופוגעת באופן קשה ביותר וגורמת לו לנזק עצום. התרשלותה ומחדליה של רשויות המדינה לא עושה צדק עם העותר ופוגעת בזכותו של העותר לחירות". לפיכך עתר, להורות על שחרורו מהמעצר לאלתר.

5. בנימוקי העותר, שהוגשו בעקבות ההחלטה מיום 31.12.2019, טען, כי על עתירתו להתברר בהליך של עתירת אסיר. זאת, כך לטענתו, לנוכח הוראת סעיף 62א(2) בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], תשל"ב-1971 (להלן - **פקודת בתי הסוהר או הפקודה**), שעל-פיה אסיר רשאי להגיש עתירת אסיר "בכל עניין הנוגע למאסרו או למעצרו". נושא עתירתו, כך טען העותר, נוגע בנושאים אלו ועל כן עתירת אסיר היא ההליך הנכון. לתמיכה בטענתו, הפנה לקביעות בית המשפט בפסק הדין בעניין רע"ב 4865/04 מדינת ישראל נ' סויסה, פ"ד ס(2) 57 (2005) (להלן - **עניין סויסה**). על-פי טענת העותר, בעניין זה נקבע, כי במסגרת עתירת אסיר ניתן לדון גם בשאלת חוקיות המאסר או המעצר. מכאן טען, כי ניתן לדון גם בטענותיו שלפיהן, אין זה סביר שעתה יידרש לשאת בעונש המאסר שהוטל עליו לפני שנים רבות.

6. המדינה טענה כי עתירת אסיר אינה הליך נכון לתקיפת הודעת שירות בתי הסוהר. כך מן הטעם שהודעת שירות בתי הסוהר כי על העותר לשאת בעונש המאסר, אינה החלטה של שירות בתי הסוהר, אלא פעולה ליישום החלטה שיפוטית.

כן טענה המדינה, כי בכל מקרה, בית משפט זה נעדר סמכות מקומית לדון בעתירת האסיר הנדונה. שכן, על-פי הוראת סעיף 62א בפקודת בתי הסוהר, הסמכות המקומית נתונה לבית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא בית הסוהר שבו מוחזק האסיר. העותר נתון במאסר בבית המעצר 'הדרים', ולכן עליו להגיש את עתירתו אל בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא בית מעצר זה.

לנוכח הנימוקים האמורים, טענה המדינה כאמור, כי יש להורות על מחיקת העתירה ולבטל את הדיון שנקבע למחר, 3.1.2019.

דין והחלטה

7. נקדים ונאמר, כי אכן, כטענת המדינה, בכל מקרה בית המשפט המחוזי בירושלים נעדר סמכות מקומית לדון בעתירת האסיר הנדונה.

כאמור, העותר עצור בבית המעצר הדרים, הנמצא בשרון, שאינו בתחומי סמכותו של בית המשפט המחוזי בירושלים. כך שכבר מטעם זה יש להורות על מחיקת העתירה או על העברתה אל בית המשפט המוסמך.

8. חרף האמור, לא ראינו לנכון להורות על העברת העתירה אל בית המשפט המוסמך וזאת לנוכח העובדה

שכאמור, עתירת אסיר אינה ההליך המתאים לתקיפת הודעת שירות בתי הסוהר, כי על העותר לשאת בעונש המאסר שהוטל עליו במסגרת גזר הדין משנת 2007.

על-פי הוראת סעיף 62א בפקודת בתי הסוהר, אסיר רשאי להגיש עתירת אסיר "נגד רשויות המדינה ואנשים הממלאים תפקידים על-פי דין בכל ענין הנוגע למאסרו או למעצרו".

בדרך כלל עתירות אסירים עוסקות בעניינים הנוגעים לתנאי המאסר, אולם כפי שטען העותר, במסגרת עתירת אסיר ניתן לתקוף גם את חוקיות המאסר או המעצר. בעניין סויסה (שאליו הפנה העותר), אמנם נקבע, כי לנוכח הוראת סעיף 62ד בפקודה, בית המשפט המחוזי, בדומה לבית המשפט הגבוה לצדק, מוסמך לדון גם בעתירות שעניינן חוקיות המאסר או המעצר ובכלל זה עניינים הנוגעים לחישוב תקופת המאסר, אם עלו לאחר מתן גזר הדין (עניין סויסה, כבוד השופט א' גרוניס, פסקה 4).

9. בענייננו לא תקף העותר את חוקיות המאסר, אלא את העובדה שחרף חלוף שנים רבות מאז נגזר עונשו ונדחה ערעורו, הוא נדרש עתה לשאת בעונש המאסר. טענות העותר, כמפורט לעיל, אינן תוקפות את עצם המאסר, את חוקיותו או את משך תקופת המאסר, אלא לטענתו, אין זה סביר לדרוש ממנו לשאת עתה בעונש מאסר שנקבע לפני למעלה מעשור. דרישה זו, כך לטענתו, כמובא לעיל, היא "שערורייתית".

שאלה זו, שעניינה סבירות היישום של גזר הדין בחלוף למעלה מעשור, אינה עניין היכול להידון במסגרת עתירת אסיר.

דומה כי המקום היחיד שבו ניתן להעלות טענות מסוג הטענות שהעלה העותר, הוא במסגרת בקשת חנינה מנשיא המדינה, אשר על-פי סעיף 11(ב) ב'חוק-יסוד: נשיא המדינה', הוסמך "לחון עבריינים ולהקל בעונשים על ידי הפחתתם או המרתם". אם כך יבחר לעשות, כי אז לכאורה, תעמוד לו גם האפשרות לפנות בבקשה מתאימה לדחות את המועד שבו יחל לשאת בעונש המאסר, אשר תוגש במסגרת ההליך העיקרי. למען הסר ספק יובהר ויודגש, כי איננו נוקטים כל עמדה לגבי בקשת החנינה, אם תוגש, או לגבי בקשה לדחות את הנשיאה בעונש המאסר, אם תוגש.

10. מכל הטעמים האמורים - בין הטעמים לגופה של העתירה הנדונה ובין מטעמי היעדרה של סמכות מקומית - דין עתירת האסיר הנדונה להימחק על הסף.

הדין שנקבע למחר, 3.1.2019 בשעה 11:00, מבוטל.

המזכירות תודיע לצדדים ולשב"ס בדחיפות.

תשומת לב שב"ס מופנית לכך שאין לבטל את הבאת העותר מחר לירושלים, מאחר שכפי שנמסר אתמול, העותר מוזמן גם לדין בבית המשפט לתעבורה בירושלים, שאף הוא נקבע למחר, 3.1.2019.

ניתנה היום, כ"ה בטבת תשע"ט, 02 בינואר 2019, בהיעדר הצדדים.